

Okul İçi Politik Taktikler İle Öğretmenlerin Psikolojik Sözleşmeye Uyma Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi *

Merve Özhan Ersoy¹, Aynur B. Bostancı^{2**}

¹Uşak Üniversitesi, Uşak, Türkiye, mervzhan@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-0074-5566

²Uşak Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Uşak, Türkiye, aynur.bozkurt@usak.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-7927-6063

MAKALE GEÇMİŞİ

Alındı: 26.01.2022

Kabul E

dildi: 01.04.2022

ANAHTAR KELİMELER

Politik Oyun,
Örgütsel Politika,
Psikolojik Sözleşme,
Örgütsel Sadakat

ÖZET

Bu araştırma, okul içinde kullanılan politik taktiklerle öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uyma düzeyleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırma ilişkisel tarama modelindedir. Araştırmanın evrenini, 2021–2022 eğitim öğretim yılında Uşak merkezindeki 2798 öğretmen, örneklemini ise kolay ulaşılabilir örnekleme yoluyla belirlenen 350 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada veriler, “Politik Taktikler Ölçeği” ve “Öğretmenlerin Psikolojik Sözleşmeye Uyma Düzeyi Ölçeği” kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, okullarda politik taktiklerin kullanıma düzeyi düşüktür. Okul içerisinde bazı politik taktiklerin görülme düzeyine ilişkin öğretmen algıları çalıştıkları okul düzeyine, okuldaki öğretmen sayısına ve kıdemlerine göre farklılaşırken, mezuniyet durumlarına, cinsiyetlerine ve aynı okulda çalışma süresine göre farklılık göstermemektedir. Öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uyma düzeyleri yüksektir. Öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uymaları çalıştıkları okul düzeyine, kıdemlerine ve mezuniyet durumlarına göre farklılaşırken, cinsiyetlerine, aynı okulda çalışma sürelerine ve görev yaptığı okuldaki öğretmen sayısına göre farklılaşmamaktadır. Öğretmenlerin okul içerisinde politik taktiklerin görülmesine ilişkin algıları ile psikolojik sözleşmeye uyma düzeyleri arasında anlamlı negatif yönlü orta düzeyde ilişkiler bulunmaktadır. Okul içerisinde çevre oluşturma, koalisyon oluşturma ve mecburiyeti artırma taktiklerinin görülmesi, öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uyma düzeylerini düşürmektedir. Okul yöneticileri tarafından okuldaki politik taktiklerin olumsuz etkilerinin sınırlandırılması için uygulamalarda yönelik yönetsel şeffaflık sağlanabileceği önerilebilmektedir.

Examining of The Relationship Between Political Tactics In Schools and Teachers' Levels of Psychological Contract Commitment

ARTICLE HISTORY

Received : 26.01.2022

Accepted : 01.04.2022

KEYWORDS

Political Games,
Organizational Poltical,
Psychological Contract,
Organizational Loyalty

ABSTRACT

This study aims to determine the relationship between political tactics in schools and teachers' level of adherence to the psychological contract. The research is designed with the correlational model. The population of the study is consists of 2798 teachers working in Uşak in the 2021-2022 academic year; and the sample consists of 350 teachers. Convenience sampling method has been adopted in the study. The study data have been collected with “Political Tactics Scale” and “Teachers’ Level of Adherence to the Psychological Contract Scale”. According to the results of the study, perceptions of teachers towards realization of political tactics at school are low. The study also reveals that the perceptions of teachers towards realization of some political tactics at school differ significantly according to the variable of the level of school, the number of teachers at their school and professional seniority, but they don’t differ significantly according to the variables of gender, the duration of their employment in the same school, their education level. Teachers' perception level towards adherence to the psy-chological contract is high. Teachers' level of adherence to the psychological contract differs according to level of school, professional seniority and their education level; it doesn't gendeer, the duration of their employment in the same school and the number of teachers at the school they work. There is medium level negative correlation between perceptions of teachers towards realization of political tactics at school and their level of adherence to the psychological contract. Perceptions of teachers towards realization of networking, coalition building and increasing indispensability in schools decrease teachers' level of adherence to the psychological contract. In order to prevent the negative effects of politic tactics, managerial transparency can be applied by the school administration.

*Bu çalışma, birinci yazarın yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

**Sorumlu yazar: aynur.bozkurt@usak.edu.tr

Giriş

Çalışanlar, örgütlere bazı gereksinimlerini karşılamak için girmektedirler. Bunun için sürekli örgüt içerisinde güçlerini arttırmaya ve örgüt işleyişini biçimlendirmeye çalışmaktadırlar. Çalışanların örgüt içerisindeki karşılıklı davranışları istenilen yönde değiştirme çabası, bir güç ilişkisine dönüşerek politik bir sürecin oluşmasına yol açmaktadır (Demirel, Turan, Çetin & Dengel, 2019). Bursalı ve Bağcı (2011) politik taktiği, çalışanların kişisel amaçlarına ulaşmak için gösterdikleri davranışlar olarak açıklamaktadırlar. Vigoda (2000) örgütteki politik ortamda ortaya çıkan bu tür davranışların, şahsi çıkarlar için gösterildiğini belirtmektedir. Politik davranışları sayesinde çalışanlar, kendi üzerinde stres yaratan kaynakların kontrolünü de sağlamaktadırlar (Özdemir & Gören, 2016). Nayır'a (2016) göre öğretmenler de, okul içinde politik taktikleri etkin kullanmaktadır. Okullarda kaynak paylaşımı, güç paylaşımı ve kişisel çıkarlar gibi konular öğretmenlerin politik davranışlarına yol açmaktadır. Bununla birlikte, öğretmenlerin okul ortamında politik davranışlar göstermelerinin, zaman zaman öğretmen-yönetici, öğretmen-öğretmen arasındaki güvene dayalı ilişkileri olumsuz etkileyebileceği vurgulanmaktadır (Altınmakas Semizler & Bostancı 2021). Politik taktiklerin, örgüt içinde bazıları olumlu olarak algılanmakta ise de, bazıları huzursuzluk, çatışma, kaos ve bölünme gibi olumsuz durumlar yaratmakta ve örgüt iklimini olumsuz etkilemektedir (Altun & Sarpkaya, 2017). İslamoğlu ve Börü'ye (2007) göre de örgüt içi politik davranışlar, örgüt için faydalı veya zararlı sonuçlar doğurabilmektedir. Genel olarak bakıldığında, örgütsel politikalar sonucu ortaya çıkan politik davranışların, örgütlerde olumsuz etkileri daha fazla söz konusudur. Bu nedenle politik davranışların yönetilmesi ve bunlara karşı mücadele taktiklerinin geliştirilmesi gereklidir. Olumsuz faktörleri ortadan kaldırmanın, iletişim kanallarını açık tutmanın ve her şeyden önemlisi adaletli bir güç dağılımı yaratmanın örgüt için yararlı sonuçlar doğuracağı belirtilmektedir (Özkalp ve Kirel, 2011). Örgütsel davranış kötü olduğunda, örgüt için olduğu kadar, çalışanlar içinde de zarar vericidir. Çalışanlar, bu durumlarda işinden memnun olmama, ilgisizlik, kaygı ve örgüte sırtını dönme gibi olumsuz tepkiler gösterebilmektedirler (Kacmar v.d, 1999 akt. Bostancı, Yurdakul & Akbaş, 2016). Bu anlamda okullarda politik taktiklerin öğretmenlerin psikolojik sözleşme düzeyini olumsuz etkilebileceği düşünülebilmektedir. Psikolojik sözleşme, çalışanların örgütten beklentilerini yerine getirmesini, taraflar arası güveni ve bağlılığı esas alan, ödülleri kapsayan, ücret, bireysel destek ve kariyer gelişiminin karşılanmasının beklendiği sözleşmelerdir (Topaloğlu & Arastaman, 2016). Dolayısı ile okul ortamında bu beklentilerin politik davranışlarla elde edildiğini gören öğretmenlerin, okul yönetimine ve ortamına güveni kalmamasından dolayı psikolojik sözleşme ihlallerine sürüklenebileceği ifade edilebilmektedir. Psikolojik sözleşmeye uyma, örgüt için örgütsel bağlılık, örgütsel vatandaşlık gibi olumlu davranışlara yol açarken, ihlal edilmesi iş davranışları ve tutumlarını olumsuz etkilemektedir (DelCampo, 2007 akt. Doğan & Karakeçli, 2021). Bu anlamda, araştırmada politik taktiklerin okullarda görülme durumu ve öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uyma düzeyleri üzerindeki rolü ortaya konulmaya çalışılmıştır. Araştırma değişkenlerinin daha iyi anlaşılabilmesine yönelik kavramsal açıklamalar aşağıda verilmiştir.

Politik taktik

Politik taktikler, çalışanların örgüt içerisinde amacını, beklentisini, isteğini gerçekleştirebilmeleri için gösterdikleri bilinçli davranışlardır (Bursalı & Bağcı, 2011). İslamoğlu ve Börü (2007) politik taktikleri, örgüt amaçlarına ters olsa da çalışanın kendi çıkarları için gösterdikleri davranışlar olarak olarak açıklamaktadır. Luthans (2011) ise politik davranış, örgüt içinde ilerlemek için gerekeni yapma olarak tanımlamıştır. Politik taktik, çalışanın iş rolleri dışında örgüt içinde konumunun yükseltilmesini hızlandırmak ve güç elde etmek amacına yöneliktir. Örgütte politik davranışlarının ortaya çıkma nedenini, örgüt çalışanlarının kendi çıkarları için diğer çalışanları etkileme girişiminde bulunmasıdır (Doğan, Bozkurt & Demirbaş, 2014). Murray ve Gandz'a (1980) göre çalışanlar, örgüt içi terfiler, diğer çalışanlara iyi görünmek ve hatadan kaçınmak, kaynak paylaşımı, kararları belirleme, sınır çatışması, örgütte güç elde etme gibi konularda politik davranışlarla karşı karşıya gelmektedirler (Akt. Erdem & Alayoğlu 2016). Örgüt içerisinde politik davranışlar, üstlere gösterildiğinde dikey ve çalışanların birbirine yönelik gösterdiklerinde yatay şekilde görülebilmektedir (Ertekin & Yurtsever Ertekin, 2003). Mintzberg (1983), politik taktikleri, otorite oluşturma, güç merkezi oluşturma, rakip ve değişim oyunları olarak dört grupta açıklamıştır (Gencer 2018). Mintzberg (1985) bu politik oyunları, direnme, karşı direnç, sponsorluk, ittifak kurma, imparatorluk kurma, bütçe, uzmanlık, patronluk, rakip kampları stratejik aday ve genç Türkler (örgütsel darbe ve büyük değişimi başlatmak) oyunları şeklinde sıralamıştır (Korucuoğlu & Şentürk, 2017). Vecchio (1988) ise örgütteki politik taktikleri; koalisyon oluşturma, kendini sevdirmeye çalışma, algı yönetimi, mecburiyeti arttırmak, vazgeçilmezliği arttırmak, gözüne girmeye çalışmak, çevre oluşturma, yalalaklık ve amirlerin dikkatini çekme, suçlu arama, bilgi yönetimi ve izlenim yönetimi olarak belirtmektedir (Akt. Erol, 2019). İslamoğlu ve Börü'ye (2007) göre de çalışanların gösterdiği politik taktikler, koalisyon kurmak, karşılıklı çıkar gözetmek, tavizci davranmak, iki yüzlü davranmak, üst yönetime yaranmaya çalışmak göze girmeye çalışmaktır. Steensma (2007), Kipnis ve arkadaşlarının ortaya koyduğu taktikleri, mantıkla ikna etme üst makama başvurma, destek oluşturma, mübadele, kendini fark ettirme

ve göze girme olarak sınıflandırmıştır (Akt. Çakırel, Börü & Yıldırım, 2019). Örgüt içinde çalışanlar ortak çıkarları olduğunda, daha güçlü olmak ve hedeflerine ulaşmak için politik taktikleri kullanmaktadırlar (Bolman & Deal, 2008). Politik taktikler, bazen örgüt içerisinde ortamının bozulmasına yol açmaktadır (Bursalı ve Bağcı, 2011). Mintzberg (1983), yöneticilerin örgütte politik taktiklerin yayılmasını engellemeleri ve örgüt içerisinde yürütülen politikaları çalışanlara açıklamaları gerektiğini savunmaktadır (Hoy & Miskel, 2012).

Psikolojik Sözleşme

İş yaşamında görülen tüm bu değişim ve gelişimler, durağan yapıya sahip resmi sözleşmelerin yerine dinamik psikolojik sözleşmelerin daha çok önem kazanmasına yol açmıştır (Koçak, 2016). Psikolojik sözleşme, ilk olarak Argyris (1960) tarafından kullanılmıştır. Psikolojik sözleşme, çalışanlar ve örgüt yöneticilerin arasında örtük anlaşma olarak görülmektedir. Günümüzde ise psikolojik sözleşme, iki taraf arasında ortak beklentiler olarak ifade edilmektedir (Yıldız & Akkanat 2017). Çalışanlar örgüte katıldıklarında, kendinin örgütten maddi ve manevi kazanç beklentileri ile örgütün kendinden beklentileri arasında bir bağ kurmaktadır. Bu bağla yazılı ve sözlü olmayan, zihinsel kendine özgü psikolojik bir sözleşme oluşturulmaktadır (Koçak, 2016). Psikolojik sözleşme kavramının temelini oluşturan kuramlar eşitlik kuramı, beklenti kuramı, karşılıklılık normu ve sosyal mübadele kuramıdır. Bu kuramlara göre, bireylerin birbirlerine davranışları karşılıklılık temeline dayanmaktadır. Çalışanların iş başarıları ve tatmin olmaları, örgütlerindeki eşitlik ve eşitsizliklere bağlı görülmektedir. Yine çalışanlar çabalarının takdir edilmesini veya ödüllendirilmesini sürekli beklemektedirler. Çalışanlar sundukları bir hizmet karşılığında beklediklerini elde etmeyi ummaktadırlar (Topaloğlu & Arastaman, 2016). Rousseau (1995), psikolojik sözleşmeleri işlemsel, geçici, dengeli ve ilişkisel olmak üzere dört grupta toplamaktadır. İşlemsel sözleşmeler maddiyata dayalı kısa dönemli sözleşmelerdir. İlişkisel sözleşmeler, manevi yöne dayalı uzun dönemli sözleşmelerdir. Dengeli sözleşmeler, paraya dayanan uzun dönemli performans gereksinimlerinin gerçekleştirilmesine yönelik sözleşmelerdir. Geçici sözleşmeler ise kısa dönemli olup performans ile ilişkili olmayan sözleşmelerdir (Özdaşlı & Çelikkol, 2012). Psikolojik sözleşmeler, çalışan ve örgüt arasındaki güvensizlik ve belirsizliği minimize etmekte ve çalışanlara işi ile ilgili durumları öngörebilme şansı vermektedir. Böylece psikolojik sözleşmeler, resmi sözleşmelerin eksikliklerinden dolayı oluşan boşlukları kapatabilmektedir (Cihangiroğlu & Şahin, 2010).

Yukarıdaki politik taktik ve psikolojik sözleşme değişkenlerine yönelik alan yazın açıklamalarından da anlaşılacağı üzere okullardaki politik taktikler ile öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uyma durumları arasında ilişki olabileceği düşünülebilmektedir. Politik davranış, çalışanların örgüt içinde avantaj ve dezavantajların dağılımına yöneliktir. Çalışanın istediği sonuçlara ulaşmasını sağlamasıyla birlikte, örgüt tarafından hoş karşılamayan davranışlardır. Bunun için yöneticiler, politik davranışların örgütte yoğunlaştığında sorun oluşturmasına izin vermeden olumsuz etkilerini azaltmak için gerekli önlemleri almalıdırlar (Erdem & Alayoğlu, 2016). Çünkü çalışan ve örgüt arasındaki psikolojik sözleşmede, çalışan sürekli olarak kendisinin durumuna yönelik fayda-maliyet analizi yapmakta, örgüt kültürü ve iklimi ile algısına göre psikolojik sözleşmeyi devamlı gözden geçirmektedir (Özdaşlı & Çelikkol, 2012). Dolayısı ile politik oyunların çok sergilendiği okullardaki öğretmenlerde psikolojik sözleşme ihlali durumunun görülebileceği düşünülebilmektedir. Oysaki Koçak (2016) psikolojik sözleşme düzeyi yüksek olan öğretmenlerin, mesleki yeterliliklerini okulun başarısını ve saygınlığını artırmak için kullandıklarını, aynı okulda çalışmaya istekli olacaklarını, okul sorunlarını çözmek için çaba harcayacaklarını ve okulu sahiplenecekleri ve okul için ekstra görevler yapmaya istekli olacaklarını vurgulamaktadır. Bu çalışma okul içerisinde sergilenen politik taktiklerin öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uymaları üzerindeki olumsuz etkisini ortaya koymak ve bu etkinin azaltılması için öğretmenlerde ve okul yöneticilerinde farkındalık oluşturmak amacıyla yapılmıştır. Ayrıca alan yazında bu iki kavramın ilişkisini koyan koyan yeterince çalışmaya rastlanamamıştır. Bu nedenlerle okul içi politik taktikler ile öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uymaları arasındaki ilişkinin incelendiği bu çalışmanın alan yazındaki boşluğun doldurulmasına da katkı sağlayabileceği umulmaktadır. Bu amaç doğrultusunda araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- Öğretmenlerin okul içi politik tatlere yönelik algı düzeyleri nedir?
- Öğretmenlerin okul içi politik tatlere ilişkin algıları, çalışılan okul düzeyine, cinsiyete, kıdeme, mezuniyet durumuna, okuldaki öğretmen sayısı ve aynı okulda görev süresine göre farklılık göstermekte midir?
- Öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uyma düzeyleri nedir?
- Öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uyma düzeyleri, çalışılan okul düzeyi, cinsiyet, kıdem, mezuniyet durumu, okuldaki öğretmen sayısı ve aynı okulda görev süresi değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?
- Öğretmenlerin okul içi politik tatlere ilişkin algıları ile psikolojik sözleşmeye uyma düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmakta mıdır?
- Öğretmenlerin okul içi tatlere ilişkin algıları, psikolojik sözleşmeye uymalarını yordamakta mıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Okul içinde kullanılan politik taktikler ile öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uyma düzeyleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla yapılan araştırma, ilişkisel tarama modelindedir.

Evren ve Örneklem

Araştırmannın evreni, 2021–2022 eğitim öğretim yılında Uşak merkezindeki devlete bağlı ilkokul, ortaokul ve liselerde çalışan 2798 öğretmenden oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem büyüklüğünün belirlenmesi için evrenden kuramsal örneklem büyüklüğü çizelgesi gözönüne alındığında, %95'lik güven, $\alpha=.05$ anlamlılık ve %5'lik hoşgörü düzeyi için minimum örneklem büyüklüğünün 341 kişi olması gerektiği belirtilmiştir. Araştırmada güven düzeyini artırmak için kolay ulaşılabilir örnekleme yoluyla seçilen okullardaki öğretmenlere 400 e yakın öğretmene ölçek dağıtılmış, ancak 350 öğretmen geri dönüş yapmıştır. Toplanan ölçeklerin incelenmesi sonucunda hiçbir ölçek geçersiz görülmediği için eleme yoluna gidilmemiştir. Bu araştırmannın örneklemini oluşturan demografik verilere ilişkin dağılımlar Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Araştırma örneklemine ait demografik bilgiler

Demografik Özellikler	Sayı	Yüzde	
Cinsiyet	Kadın	187	53.4
	Erkek	163	46.6
Kıdem	1-10 Yıl	135	38.6
	11-20 Yıl	114	32.6
	21 Yıl ve Üzeri	101	28.9
Okuldaki öğretmen sayısı	1-30 öğretmen	184	52.6
	31 ve +	166	47.4
Mezuniyet durumu	Ön Lisans +Lisans	290	82.9
	Lisansüstü	60	17.1
Çalışılan okul düzeyi	İlkokul	101	28.9
	Ortaokul	128	36.6
	Lise	121	34.6
Aynı okulda	1-3 Yıl	159	45.4
Çalışma süresi	4-6 Yıl	97	27.7
	7 -9 Yıl	43	12.3
	10 Yıl ve Üzeri	51	14.6
TOPLAM	350	100	

Tablo 1 incelendiğinde, örnekleme yeralan kadın öğretmen sayısının 187 (%53.4), erkek öğretmen sayısının ise 163 (%46.6) olduğu; görev yaptıkları okulların düzeyine göre 101 (%28.9) ilkokul, 128 (%36.6) ortaokul ve 121 (%34.6) lise öğretmeni olduğu; mesleki kıdemlerine göre, kıdemi 1-10 yıl olan öğretmen sayısının 135 (%38.6), 11-20 yıl olan öğretmen sayısının 114 (%32.6) ve 21 yıl ve daha fazla kıdeme sahip öğretmen sayısının ise 101 (%28.9) olduğu; mezuniyet durumu açısından 290 (%82.9) öğretmenin lisans, 60 (%17.1) öğretmenin lisansüstü eğitime sahip olduğu; okulunda görev yapan 1-30 arası öğretmen olan öğretmenlerin sayısı 184 (%52.6) ve 31 ve üzeri olanların ise 166 (%47.4) öğretmen olduğu; öğretmenlerin aynı okulda çalışma süresine göre ise, aynı okulda 1-3 yıl çalışan sayısının 159 (%45.4), 4-6 yıl çalışan sayısının 97 (%27.7) ve 7 -9 yıl çalışan sayısının 43 (%12.3) 10 yıl ve üzeri çalışan ise 51 (%14.6) olduğu görülmüştür.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler “Politik Taktikler Ölçeği” ve “Psikolojik Sözleşmeye Uyma Düzeyi Ölçeği” kullanılarak toplanmıştır. Ölçeklere ilişkin açıklamalar aşağıdaki gibidir.

Politik Taktikler Ölçeği, Erol (2019) tarafından Türkçe’ye uyarlanmıştır. Ölçek yedi taktikten ve 21 maddeden oluşmaktadır. Bu taktikler, *kendini sevdirmeye çalışma, çevre oluşturma (ağ kurma), bilgi yönetimi, izlenim/etki yönetimi, koalisyon oluşturma, suçlu arama ve mecburiyeti/bağımlılığı artırma* taktikleridir. Ölçek Likert derecelendirme şeklindedir (1=Hiçbir zaman - 5= Her zaman). Erol (2019) tarafından ölçeğin güvenilirliği için hesaplanan Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları; kendini sevdirmeye çalışma taktiğinde $\alpha=0.82$, bilgi yönetimi taktiğinde $\alpha=0.92$, çevre oluşturma taktiğinde $\alpha=0.93$, koalisyon oluşturma taktiğinde $\alpha=0.92$, izlenim/etki oluşturma taktiğinde $\alpha=0.92$, suçlu arama taktiğinde $\alpha=0.90$ ve mecburiyeti artırma taktiğinde $\alpha=0.92$ ’dir. Bu çalışmada ise ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları, kendini sevdirmeye çalışma taktiğinde $\alpha=0.97$, çevre oluşturma (ağ kurma) taktiğinde $\alpha=0.82$, bilgi yönetimi taktiğinde $\alpha=0.91$, izlenim/etki oluşturma taktiğinde $\alpha=0.85$, koalisyon oluşturma taktiğinde $\alpha=0.94$, suçlu arama taktiğinde $\alpha=0.95$ ve mecburiyeti artırma taktiğinde $\alpha=0.88$ olarak bulunmuştur. Araştırma için Cronbach Alpha güvenilirlik katsayılarının istenilen .70 değerinin üzerinde olduğu ve özgün hali ile yakın değerlere sahip olduğu anlaşılmaktadır (Büyüköztürk, 2012; Erol, 2019).

Psikolojik Sözleşmeye Uyma Düzeyi Ölçeği, Koçak (2016) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin üç alt boyutu, kurumsal gelişme yönelik çaba, ekstra performans ve sadakattir. Ölçek toplamda 26 maddedir. Ölçek beşli Likert derecelendirme (1=Hiç katılmıyorum, 5= Tamamen katılıyorum) şeklindedir. Ölçeğin özgün halinde Cronbach Alpha Güvenilirlik Katsayılarının kurumsal gelişme yönelik çaba boyutunda $\alpha=0.89$, ekstra performans boyutunda $\alpha=0.84$ ve sadakat boyutunda $\alpha=0.80$ olduğu görülmüştür. Bu araştırma için ölçeğin Cronbach Alpha Güvenilirlik Katsayıları kurumsal gelişme yönelik çaba boyutu için $\alpha=0.94$, ekstra performans boyutu için $\alpha=0.83$ ve sadakat boyutu için $\alpha=0.94$ olarak bulunmuştur. Ölçeğin toplamında Cronbach Alpha Güvenilirlik Katsayısı ise $\alpha=0.94$ ’tür. Ölçeğe ait Cronbach Alpha güvenilirlik katsayılarının istenilen .70 değerinin üzerinde ve ölçeğin özgün hali ile yakın değerlere sahip olduğu görülmektedir (Büyüköztürk, 2012; Koçak, 2016).

Verilerin Analizi

Araştırmada kullanılacak analizler için, verilerin normal dağılıp dağılmadığının belirlenmesinde çarpıklık ve basıklık katsayıları hesaplanmıştır. Veriler üzerinde hesaplanan çarpıklık-basıklık katsayılarının +3 ile -3 arasında olmasından dolayı verilerin normal dağıldığı anlaşılmıştır (Karagöz, 2016). Araştırma verilerinin çarpıklık basıklık katsayıları analiz sonuçları Tablo 2’de görülmektedir.

Tablo 2. Verilerinin normallik dağılıp dağılmama durumlarına ilişkin sonuçlar

Boyutlar	Çarpıklık	Basıklık
Kendini sevdirmeye çalışma	.797	.237
Çevre oluşturma	.817	-.243
Bilgi yönetimi	1.687	2.564
İzlenim yönetimi	.475	-.862
Koalisyon oluşturma	.634	-.698
Suçlu arama	1.382	1.747
Mecburiyeti artırma	1.340	1.518
Kurumsal gelişme yönelik çaba	-.918	.609
Ekstra performans	-.393	-.294
Sadakat	-.411	-.434
Psikoloji sözleşme toplam	-.522	-.256

Tablo 2’den anlaşılacağı üzere veriler normal dağılım gösterdiğinden verilerin analizinde, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), Bağımsız Örneklem t-Testi, Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu ve Çoklu Regresyon Analizi teknikleri kullanılmıştır. Öğretmenlerin okul içi politik taktiklere ilişkin algılarının ve psikolojik sözleşmeye uyma düzeylerinin cinsiyetlerine, mezuniyetlerine ve okuldaki öğretmen sayısına göre anlamlı bir şekilde farklılık oluşturup oluşturmadığına “Bağımsız Örneklem t-Testi” ile bakılmıştır. Öğretmenlerin okul içi politik taktiklere ilişkin algılarının ve psikolojik sözleşmeye uyma düzeylerinin görev yaptıkları okul düzeyi, kıdemleri ve aynı okulda yaklaşık çalışma sürelerine göre farklılaşıp farklılaşmadığına yönelik ise “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)” kullanılmıştır. Farkların hangi grup kaynaklandığına TUKEY HSD testi ile bakılmış ve anlamlılık düzeyi .05 olarak alınmıştır. Öğretmenlerin okul içi politik taktiklere ilişkin algıları ile psikolojik sözleşmeye uyma düzeyleri arasındaki ilişki durumu Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu ile belirlenmiştir. Ayrıca araştırmada çoklu bağımlılık problemi olup olmadığına VIF ve tolerans değerleri ile bakılmıştır. Tolerans

değerlerinin.02'den büyük (.208-.432 arasında) VIF değerlerinin ise 10'dan küçük (2.317-4.812 arasında) olduğundan çoklu bağlantılılık problemi olmadığı görülmüştür (Seçer, 2013). Öğretmenlerin okul içi politik taktiklere yönelik algılarının psikolojik sözleşmeye uymalarını yordama durumuna yönelik ise çoklu regresyon analizi yapılmıştır.

Araştırma Bulguları

Araştırmanın problemine ve alt problemlerine göre yapılan analizlere göre ulaşılan bulgular aşağıda yer almaktadır. Öğretmenlerin okul politik taktiklere yönelik algılarına ilişkin betimsel istatistiklere Tablo 3' te yer verilmiştir.

Tablo 3. Okul içi kullanılan politik taktiklere ilişkin betimsel istatistikler

Politik Taktik	\bar{X}	Ss	Düzye
Kendini sevdirmeye çalışma	2.21	.98	Düşük
Çevre oluşturma	2.05	1.08	Düşük
Bilgi yönetimi	1.57	.84	Çok Düşük
İzlenim yönetimi	2.35	1.15	Düşük
Koalisyon oluşturma	2.11	1.09	Düşük
Suçlu arama	1.71	.87	Çok Düşük
Mecburiyeti artırma	1.76	.91	Çok Düşük

Tablo 3 incelendiğinde, öğretmenlerin okul içi kullanılan politik taktiklere yönelik algılarının, bilgi yönetimi ($\bar{X} = 2.21$), suçlu arama ($\bar{X} = 2.21$), mecburiyeti artırma ($\bar{X} = 2.21$) taktiklerinde çok düşük; kendini sevdirmeye çalışma ($\bar{X} = 2.21$), çevre oluşturma ($\bar{X} = 2.05$), izlenim yönetimi ($\bar{X} = 2.35$), koalisyon oluşturma ($\bar{X} = 2.11$) taktiklerinde ise düşük olduğu anlaşılmaktadır. Okul düzeyi değişkenine göre Tablo 4' te okul içi kullanılan politik taktiklere ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 4. Okul düzeyine göre öğretmenlerin okul içinde kullanılan politik taktiklere yönelik algılarına ilişkin ANOVA testi sonuçları

Politik Taktik	Okul Düzeyi	N	\bar{X}	Ss	Var. K	KT	Sd	KO	F	p	Fark
Kendini sevdirmeye çalışma	İlkokul(1)	101	2.00	.92	G.Arası	6.852	2	3.426	3.558	.030	1-2
	Ortaokul(2)	128	2.32	1.04	G.İçi Top.	334.132	347	.963			
	Lise(3)	121	2.29	.95		340.984	349				
Çevre oluşturma	İlkokul(1)	101	1.76	.96	G.Arası	15.296	2	7.648	6.808	.001	1-3
	Ortaokul(2)	128	2.06	1.05	G.İçi Top.	356.890	347	1.123			
	Lise(3)	121	2.28	1.13		405.080	349				
Bilgi yönetimi	İlkokul(1)	101	1.39	.75	G.Arası	9.353	2	4.676	6.877	.001	1-2
	Ortaokul(2)	128	1.51	.82	G.İçi Top.	235.944	347	.680			1-3
	Lise(3)	121	1.79	.87		245.297	349				
İzlenim/etki yönetimi	İlkokul(1)	101	2.10	1.13	G.Arası	13.674	2	6.837	5.257	.006	1-3
	Ortaokul(2)	128	2.32	1.11	G.İçi Top.	451.254	347	1.300			
	Lise(3)	121	2.59	1.16		464.928	349				
Koalisyon oluşturma	İlkokul(1)	101	1.82	1.01	G.Arası	15.967	2	7.983	7.013	.001	1-3
	Ortaokul(2)	128	2.10	1.03	G.İçi Top.	395.017	347	1.138			
	Lise(3)	121	2.36	1.15		410.984	349				
Suçlu arama	İlkokul(1)	101	1.51	.79	G.Arası	12.318	2	6.159	8.523	.000	1-2
	Ortaokul(2)	128	1.63	.77	G.İçi	250.745	347	.723			1-3
	Lise(3)	121	1.96	.96	Top.	263.063	349				
Mecburiyeti artırma	İlkokul(1)	101	1.51	.80	G.Arası	12.956	2	6.478	8.061	.000	1-3
	Ortaokul(2)	128	1.73	.87	G.İçi	278.852	347	.804			
	Lise(3)	121	2.00	.99	Top.	291.808	349				

Tablo 4'e göre, okul içinde kullanılan politik taktiklerden kendini sevdirmeye çalışma [$F(2-349) = 3.558$; $p < 0.05$], çevre oluşturma [$F(2-349) = 6.808$; $p < 0.05$], bilgi yönetimi [$F(2-349) = 6.878$; $p < 0.05$], izlenim yönetimi [$F(2-349) = 5.257$; $p < 0.05$], koalisyon oluşturma [$F(2-349) = 7.013$; $p < 0.05$], suçlu arama [$F(2-349) = 8.523$; $p < 0.05$] ve mecburiyeti artırma [$F(2-349) = 8.061$; $p < 0.05$] taktiklerinde öğretmenlerin algılarının okul düzeyi değişkenine göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Kendini sevdirmeye çalışma, bilgi yönetimi ve suçlu arama taktiklerinin görülme düzeyine yönelik ilkökul ve ortaokul öğretmenleri arasında, çevre oluşturma, izlenim yönetimi, koalisyon oluşturma, bilgi yönetimi

ve suçlu arama ve mecburiyeti artırma taktiklerinde ise ilkökul ile lise öğretmenleri arasında, anlamlı farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. İlkokul öğretmenleri, ortaokul ve lise öğretmenlerine göre okullarda politik taktiklerin daha az görüldüğünü düşünmektedirler.

Öğretmenlerin okul içinde kullanılan politik taktiklere yönelik algıları diğer demografik değişkenlere göre incelendiğine ise;

Cinsiyet değişkenine göre, okul içinde kullanılan politik taktiklerden kendini sevdirmeye çalışma [$t_{(350)} = 1.052, p > 0.05$], çevre oluşturma [$t_{(350)} = .217, p > 0.05$], bilgi yönetimi [$t_{(350)} = .566, p > 0.05$], izlenim yönetimi [$t_{(350)} = 1.244, p > 0.05$], koalisyon oluşturma [$t_{(350)} = .888, p > 0.05$], suçlu arama [$t_{(350)} = -.915, p > 0.05$], mecburiyeti artırma [$t_{(350)} = .020, p > 0.05$] boyutlarında anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Kıdem yılı değişkenine göre, okul içinde kullanılan politik taktiklere ilişkin öğretmen algıları, kendini sevdirmeye çalışma [$F_{(2-349)} = 11.319; p < 0.05$], çevre oluşturma [$F_{(2-349)} = 6.927; p < 0.05$], bilgi yönetimi [$F_{(2-349)} = 3.157; p < 0.05$], izlenim yönetimi [$F_{(2-349)} = 4.112; p < 0.05$], koalisyon oluşturma [$F_{(2-349)} = 5.711; p < 0.05$], mecburiyeti artırma [$F_{(2-349)} = 3.656; p < 0.05$] taktiklerinde farklılaşmaktadır. Bu taktiklerin okullarda kullanılmasına yönelik 21 ve üzeri kıdem yılına sahip öğretmenlerin algılarının, 1-10 kıdem yılının sahip öğretmenlere göre daha düşük olduğu görülmüştür. Suçlu arama taktiğinde ise öğretmen algıları arasında anlamlı olarak farklılaşma görülmemektedir.

Mezuniyet durumu değişkenine göre, okul içinde kullanılan politik taktiklere ait öğretmen algılarında; çevre oluşturma [$t_{(350)} = -2.127, p < 0.05$], bilgi yönetimi [$t_{(350)} = -2.816, p < 0.05$], koalisyon oluşturma [$t_{(350)} = -2.165, p < 0.05$] ve suçlu arama [$t_{(350)} = -2.315, p < 0.05$] taktiklerinde farklılaşma gözlenmiştir. Lisansüstü eğitime sahip öğretmenler bu taktiklerin okullarda daha fazla kullanıldığını belirtmektedirler. Kendini sevdirmeye çalışma [$t_{(350)} = -.601, p > 0.05$], izlenim yönetimi [$t_{(350)} = -1.225, p > 0.05$], mecburiyeti artırma [$t_{(350)} = -1.685, p > 0.05$] taktiklerinde ise ön lisans +lisans ve lisansüstü eğitime sahip öğretmenlerin algıları arasında anlamlı bir farklılaşma tespit edilememiştir.

Okuldaki öğretmen sayısına göre, öğretmenlerin okul içinde kullanılan politik taktiklere yönelik algıları, kendini sevdirmeye çalışma [$t_{(350)} = -2.729, p < 0.05$], çevre oluşturma [$t_{(350)} = -2.062, p < 0.05$], izlenim yönetimi [$t_{(350)} = -2.101, p < 0.05$], suçlu arama [$t_{(350)} = -2.140, p < 0.05$] ve mecburiyeti artırma [$t_{(350)} = -2.381, p < 0.05$] taktiklerinde anlamlı farklılaşma tespit edilmiştir. 31 ve üzeri öğretmen sayısına sahip okullarda görev yapan öğretmenlerin, taktiklerin okullarında daha fazla görüldüğünü belirttikleri anlaşılmaktadır. Bilgi yönetimi [$t_{(350)} = -.831, p > 0.05$] ve koalisyon oluşturma [$t_{(350)} = -.989, p > 0.05$] taktiklerinde ise öğretmen algıları farklılaşmamaktadır.

Aynı okulda çalışma süresi değişkenine göre de, okul içinde kullanılan politik taktiklere yönelik öğretmenlerin algılarının, kendini sevdirmeye çalışma [$F_{(2-349)} = 3.087; p < 0.05$] taktiğinde anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir. 10 yıl ve üzeri çalışma süresine sahip öğretmenler, 1-3 yıl çalışma süresine sahip öğretmenlere göre okullarında öğretmenlerin kendilerini sevdirmeye taktiğinin daha az kullanıldığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin okullarda çevre oluşturma [$F_{(2-349)} = 1.700; p > 0.05$], bilgi yönetimi [$F_{(2-349)} = 2.052; p > 0.05$], izlenim yönetimi [$F_{(2-349)} = 1.356; p > 0.05$], koalisyon oluşturma [$F_{(2-349)} = .840; p > 0.05$], suçlu arama [$F_{(2-349)} = 1.839; p > 0.05$] ve mecburiyeti artırma [$F_{(2-349)} = 2.054; p > 0.05$] taktiklerinin gerçekleşmesine yönelik algı düzeylerinin anlamlı olarak farklılaşmadığı görülmüştür.

Öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uyma düzeylerine yönelik algı düzeyleri betimsel istatistikleri Tablo 3' te yer verilmiştir.

Tablo 5. Psikolojik sözleşmeye uyma düzeyine ilişkin öğretmenlerin algılarına yönelik betimsel istatistikler

Değişkenler	\bar{X}	Ss	Düzye
Kurumsal gelişime yönelik çaba	4.06	.80	Yüksek
Ekstra performans	3.26	1.07	Orta
Sadakat	4.31	.70	Çok Yüksek
Psikolojik sözleşme	3.80	.73	Yüksek

Tablo 5'e göre, öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uyma düzeyleri, kurumsal gelişime yönelik çaba boyutunda ($\bar{X} = 4.06$) yüksek, ekstra performans boyutunda ($\bar{X} = 3.26$) orta ve sadakat boyutunda ($\bar{X} = 3.80$) çok yüksektir. Yine öğretmenlerin toplamda psikolojik sözleşmeye uyma düzeyleri ($\bar{X} = 3.80$) ise yüksektir. Öğretmenlerin okul düzeyi değişkenine göre Tablo 6' da, psikolojik sözleşmeye uyma düzeyleri yer almaktadır.

Tablo 6. Öğretmenlerin çalıştıkları okul düzeyine psikolojik sözleşmeye uyma düzeylerine ilişkin ANOVA testi sonuçları

Psikolojik Sözleşme	Okul Düzeyi	N	\bar{X}	Ss	Var. K	KT	Sd	KO	F	p	Fark
Kurumsal gelişime yönelik çaba	İlkokul (1)	101	4.20	.73	G.Arası	2.832	2	1.416	2.224	.110	Yok
	Ortaokul(2)	128	3.99	.83	G.İçi	220.942	347	.637			
	Lise (3)	121	4.02	.80	Top.	223.774	349				
Ekstra performans	İlkokul (1)	101	4.56	.69	G.Arası	2.450	2	.617	2.494	.084	Yok
	Ortaokul(2)	128	4.22	.69	G.İçi	170.411	347	.554			
	Lise (3)	121	4.19	.71	Top.	172.861	349				
Sadakat	İlkokul (1)	101	3.97	1.03	G.Arası	9.083	2	1.225	4.050	.018	1-2
	Ortaokul(2)	128	3.68	1.06	G.İçi	389.692	347	.491			1-3
	Lise (3)	121	3.68	1.07	Top.	398.165	349				

Tablo 6'dan anlaşılacağı üzere, öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uyma düzeyleri, çalışılan okul düzeyine göre kurumsal gelişime yönelik çaba boyutunda [$F_{(2-349)} = 2.224$; $p > 0.05$] ve ekstra performans boyutunda [$F_{(2-349)} = 2.494$; $p > 0.05$] farklılaşmamaktadır. Bununla birlikte sadakat [$F_{(2-349)} = 4.050$; $p < 0.05$] boyutunda görev yapılan okul düzeyi değişkenine göre ilkökul öğretmenleri ile ortaokul ve lise öğretmenleri arasında farklılaşma bulunmaktadır. İlkokulda görev yapan öğretmenlerin sadakat düzeyleri ortaokul ve lise öğretmenlerine göre daha yüksektir.

Öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uymalarına yönelik algıları, araştırmada diğer demografik değişkenlere göre incelendiğine ise;

Cinsiyet değişkenine göre, öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uyma düzeyleri, psikolojik sözleşmeye uyma düzeylerine ilişkin kurumsal gelişime yönelik çaba boyutunda [$t_{(350)} = .252$, $p > 0.05$] ve ekstra performans boyutunda [$t_{(350)} = -.357$, $p > 0.05$] farklılaşmamaktadır. Sadakat [$t_{(350)} = -1.939$, $p < 0.05$] boyutunda ise, anlamlı farklılaşma tespit edilmiştir. Sadakat boyutunda erkek öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uyma düzeyleri daha yüksektir. Psikolojik sözleşmenin geneline [$t_{(350)} = -.668$, $p > 0.05$] yönelik kadın ve erkek öğretmenler arasında da anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir.

Kıdem yılı değişkenine göre, öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uyma düzeyleri, kurumsal gelişime yönelik çaba boyutunda [$F_{(2-349)} = 1.246$; $p > 0.05$] farklılık göstermediği anlaşılmıştır. Ekstra performans boyutunda [$F_{(2-349)} = 3.874$; $p < 0.05$] öğretmenler arası farklılık, kıdemi 11-20 yıl olan öğretmenler ile 1-10 yıl olan öğretmenler arasındadır. Bunun yanında; sadakat boyutunda ise [$F_{(2-349)} = 11.766$; $p < 0.05$] farklılık kıdemi 21 yıl ve üzeri olan öğretmenler ile kıdemi 1-10 yıl olan öğretmenler arasındadır. 21 ve üzeri yıl kıdeme sahip öğretmenlerin, diğer öğretmenlere göre sadakat boyutundaki ortalama puanları daha yüksektir.

Mezuniyet değişkenine göre, öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uyma düzeyleri kurumsal gelişime yönelik çaba boyutunda [$t_{(350)} = 2.506$, $p < 0.05$] ve sadakat boyutunda [$t_{(350)} = 2.645$, $p < 0.05$] farklılaşmaktadır. Önlisans ve lisans mezuniyet derecesine sahip öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uyma düzeyleri algıları daha yüksektir. Ekstra performans boyutunda ise [$t_{(350)} = .754$, $p > 0.05$] anlamlı bir farklılaşma bulunmamaktadır.

Okuldaki öğretmen sayısı değişkenine göre, çalıştığı okulda 1-30 öğretmen bulunanlar ve çalıştığı okulda 31 ve üzeri öğretmen olan öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uyma düzeyleri, kurumsal gelişime yönelik çaba boyutunda [$t_{(350)} = .945$, $p > 0.05$], ekstra performans boyutunda [$t_{(350)} = .391$, $p > 0.05$] ve sadakat boyutunda [$t_{(350)} = .710$, $p > 0.05$] farklılık göstermemektedir.

Aynı okulda çalışma süresi değişkenine göre, öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uyma düzeylerinin kurumsal gelişime yönelik çaba boyutunda [$F_{(2-349)} = .213$; $p > 0.05$], ekstra performans boyutunda [$F_{(2-349)} = .282$; $p > 0.05$], sadakat [$F_{(2-349)} = 2.271$; $p > 0.05$] anlamlı olarak farklılık göstermediği anlaşılmaktadır. Tablo 7'de öğretmenlerin okul içinde kullanılan politik taktikler ile psikolojik sözleşmeye uyma düzeyleri arasındaki ilişkiyiye önelik korelasyon sonuçları görülmektedir.

Tablo 7. Öğretmenlerin okul içi politik taktiklere ilişkin algıları ile psikolojik sözleşmeye uyma düzeyleri arasındaki korelasyon analizi sonuçları

Psikolojik Sözleşme	Kurumsal Gelişime Yönelik Çaba	Ekstra Performans	Sadakat	Psikolojik Sözleşme
Politik Taktik				
Kendini sevdirmeye çabası	-.263**	-.409**	-.398**	-.388**
Çevre oluşturma	-.367**	-.506	-.480**	-.495**
Bilgi yönetimi	-.339**	-.376**	-.388**	-.406**
İzlenim yönetimi	-.281**	-.422**	-.424**	-.409**
Koalisyon oluşturma	-.263**	-.399**	-.401**	-.382**
Suçlu arama	-.318**	-.391**	-.456**	-.421**
Mecburiyeti artırma	-.338**	-.486**	-.462**	-.466**

*0,05 düzeyinde anlamlıdır. **0,01 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 7'den anlaşılacağı üzere, okul içerisinde kullanılan politik taktiklerden kendini sevdirmeye çabası ($r = -0.388$, $p < 0.01$), çevre oluşturma ($r = -0.495$, $p < 0.01$), bilgi yönetimi ($r = -0.406$, $p < 0.01$), izlenim yönetimi ($r = -0.409$, $p < 0.01$), koalisyon oluşturma ($r = -0.382$, $p < 0.01$), suçlu arama ($r = -0.421$, $p < 0.01$) ve mecburiyeti artırma ($r = -0.466$, $p < 0.01$) taktikleri ile öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uyma düzeyleri arasında anlamlı negatif yönlü ve orta düzeyde ilişkiler bulunmaktadır. Okul içerisinde politik taktiklerin kullanıma düzeyi arttıkça, öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uyma düzeyleri azalmaktadır. Tablo 8 de okul içinde kullanılan politik taktiklerin öğretmenlerin psikolojik sermayelerini yordama durumuna ilişkin sonuçlar yer almaktadır.

Tablo 8. Okul içi politik taktiklerinin öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uyma düzeylerini yordayıp yordamadığına yönelik regresyon analizi sonuçları

Yordanan Değişken: Psikolojik Sözleşme							
Yordayıcı Değişken	B	S. Hata	β (Beta)	t	P	Kısmi	İkili
Sabit	4.578	.090		50.698	.000		
Kendini sev. çalışma	-.008	.055	-.011	-.141	.888	-.008	-.007
Çevre oluşturma	-.262	.069	-.385	-3.814	.000	-.202	-.176
Bilgi yönetimi	-.051	.061	-.059	-.836	.404	-.045	-.039
İzlenim yönetimi	-.007	.057	-.012	-.131	.896	-.007	-.006
Koalisyon oluşturma	.127	.063	.188	2.007	.046	.108	.092
Suçlu arama	-.065	.070	-.077	-.924	.356	.050	-.043
Mecburiyeti artırma	-.156	.076	-.195	-2.059	.040	-.111	-.095

R: .524, R²= .274, F(7-349)=18.482, p= .000

Yapılan regresyon analizi sonucunda, okul içinde kullanılan politik taktiklerin, öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uymalarını anlamlı bir şekilde yordadığı görülmüştür ($R = .524$, $R^2 = .274$, $p < 0.05$). Bu bağlamda çevre oluşturma, koalisyon oluşturma ve mecburiyeti artırma taktiklerinin, öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uymalarına ilişkin algı düzeylerinin yaklaşık %27'sinin açıklayabildiği sonucuna ulaşılmıştır. Diğer taktikler ise, öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uyma düzeylerini yordamamaktadır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmanın amacı, öğretmenlerin okul içinde kullanılan politik taktiklere yönelik algıları ile psikolojik sözleşmeye uymaları arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Araştırmada elde edilen sonuçlarına göre, okul içi politik taktiklere yönelik öğretmenlerin algıları, çevre oluşturma, bilgi yönetimi, suçlu arama, mecburiyeti artırma taktiklerinde çok düşük, kendini sevdirmeye çalışma, izlenim yönetimi, koalisyon oluşturma taktiklerinde ise düşüktür. Bu bağlamda, öğretmenlerin nadir de olsa okullarda kendini sevdirmeye çalışma, çevre oluşturma, izlenim yönetimi ve koalisyon oluşturma, bilgi yönetimi, suçlu arama ve mecburiyeti artırma politik taktiklerinin okul içersinde varlığını algıladıkları anlaşılmaktadır. Özdemir de (2021) çalışmasında, bilgi yönetimi, izlenim yönetimi, koalisyon kurma, ağ (çevre) kurma taktiklerinin öğretmenler tarafından en sık kullanılan taktikler olduğunu belirtmiştir. Kaya (2014) öğretim üyeleri arasında koalisyon oluşturma, izlenim yönetimi taktiklerinin en sık kullanılan taktikler olduğunu tespit etmiştir.

Araştırmada, görev yapılan okula göre; öğretmen algıları arasında anlamlı bir farklılaşmanın olduğu görülmüştür. Kendini sevdirmeye çalışma, bilgi yönetimi ve suçlu arama taktiğine taktiğinde ilkökul ve ortaokul öğretmenleri arasında; çevre oluşturma, izlenim yönetimi, koalisyon oluşturma ve mecburiyeti artırma taktiği algılarında ilkökul ve lise öğretmenleri arasında anlamlı farklılaşmanın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İlkokul öğretmenleri, ortaokul ve lise öğretmenlerine göre okullarda politik taktiklerin daha az görüldüğünü düşünmektedirler. Fışkınlı'nın (2020) çalışmasında ise, okul yöneticilerinin kullanmış oldukları politik taktiklere yönelik ilkökul öğretmenleri ile ortaokul öğretmenlerinin algılarının farklılaşmadığını tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda, cinsiyet değişkeni bakımından kadın ve erkek öğretmenlerin okul içerisinde politik taktiklerin kullanılmasına yönelik algıları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Doğan, Bozkurt ve Demirbaş (2014), Oruç (2015) ve Aktaş (2019), çalışmalarında politik davranışların cinsiyete bağlı olarak anlamlı farklılaşmadığını belirlemişlerdir. Nayır (2016) ve Kaya da (2014) cinsiyet değişkeninin politik taktiklere ilişkin öğretmen algılarının farklılaşmadığını belirlemişlerdir. Öğretmenlerin okul içinde politik taktik kullanımına yönelik algıları kıdem yılı değişkenine göre incelediğinde; kendini sevdirmeye çalışma, bilgi yönetimi, çevre oluşturma, koalisyon oluşturma, izlenim yönetimi, mecburiyeti artırma taktikleri bakımından anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür. Bu taktiklerin okullarda kullanılmasına yönelik 21 ve üzeri kıdem yılına sahip öğretmenlerin algılarının, 1-10 kıdem yılının sahip öğretmenlere göre daha düşük olduğu görülmüştür. Suçlu arama taktiğinde ise öğretmen algıları arasında anlamlı olarak farklılaşma görülmemektedir. Güleş (2016) 1-10 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin izlenim oluşturma taktiğini diğer kıdem yılındaki öğretmenlere göre daha çok kullandığını ortaya koymuştur. Oruç (2015) çalışmasında meşru politik davranışların daha çok örgütün üst düzey ve kıdemli çalışanlarında görülmesi, meşru olmayan davranışların ise örgüte yeni katılmış ve herhangi bir bağlılık hissetmeyen çalışanlarda görülmesi beklendiğini dile getirmiştir. Aktaş (2019) ve Fışkınlı (2020) okul müdürlerinin politik taktik davranışlarına yönelik öğretmen algılarının kıdem yılı değişkenine göre anlamlı olarak farklılık göstermediğini tespit etmiştir. Öğretmenlerin mezuniyet durumlarına göre, okul içindeki politik taktiklere yönelik algıları arasında anlamlı bir farklılaşma tespit edilememiştir. Öğretmen sayısı değişkeni yönünden okul içi taktiklerin kullanımına yönelik öğretmen algıları arasında, kendini sevdirmeye çalışma, çevre oluşturma, izlenim yönetimi, suçlu arama, mecburiyeti artırma taktiklerine yönelik anlamlı farklılaşma görülmüştür. 31 ve üzeri öğretmen sayısına sahip okullarda görev yapan öğretmenlerin, taktiklerin okullarında daha fazla görüldüğünü belirttikleri anlaşılmaktadır. Akbaş ve Bostancı (2019) örgütsel büyüklüğün artmasının örgüt içi belirsizliğe sebebiyet vermesi nedeniyle, örgüt içinde politik uygulamaların ve davranışların görüleceğini belirtmişlerdir. Çelik (2017) okulda öğretmen sayısının artmasının politik davranışların oluşmasına zemin hazırlayacağını ifade etmiştir. Aynı okulda yaklaşık çalışma süresi değişkenine göre öğretmenlerin okul içerisindeki politik taktiklerine yönelik algıları incelendiğinde, sadece kendini sevdirmeye çalışma taktiğinde 1-3 yıl üzeri görev yapan öğretmenler ile 10 yıl ve üzeri çalışan öğretmenler arasında farklılaşma olduğu görülmüştür. Aynı okulda yaklaşık çalışma süresi değişkenine göre 10 yıl ve üzeri çalışma süresine sahip öğretmenler, 1-3 yıl çalışma süresine sahip öğretmenlere göre okullarında öğretmenlerin kendilerini sevdirmeye taktiğinin daha az kullandığını belirttikleri görülmektedir.

Araştırmanın diğer değişkeni olan öğretmenlerin okullarda psikolojik sözleşmeye uymalarına yönelik algı düzeylerinin, ekstra performans boyutunda orta düzeyde, kurumsal gelişime yönelik çaba boyutunda yüksek düzeyde, sadakat boyutunda ise çok yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Sadakat boyutunda çok yüksek düzey sonucuna ulaşılması, öğretmenlerin kurumlarına olan aidiyet ve bağlılık düzeyinin yüksek olması ile açıklanabilir. Kurumsal gelişime yönelik çabanın yüksek düzeyde olması öğretmenlerden beklenen performansla bağlı öğretmenin kendini geliştirmeye istekli olması, okul içindeki işlerde çaba göstermek istemesinden kaynaklanıyor olabilir. Ekstra performans boyutunun orta düzey çıkması öğretmenlerin sadece ders saatleri dışında da çalışabileceğini, aidiyete sahip oldukları kurumda mesleğini sadece verilen ücret karşılığı olarak yapmadığını, gerektiğinde iş gereklerinin dışında da görevler alabileceğini, okulun geleceği için görev almaya istekli olabileceğini açıkladığı düşünülebilir. Koçak (2016, 2017) ve Aydoğan ve Bostancı (2021) ile benzer şekilde öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uyma algılarını yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmışlardır. Çavuş (2018), Doğan ve Bostancı (2017) ve Çay (2019) ise, öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uyma algılarını orta düzeyde bulmuşlardır. Araştırmada görev yapılan okul düzeyi değişkenine göre öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uyma algılarında kurumsal gelişme, ekstra performans alt boyutunda anlamlı farklılaşma gözlenmemiştir. Sadakat boyutunda ilkökul öğretmenleri daha yüksek puan ortalamasına sahip olup, diğer öğretmenlere göre psikolojik sözleşmeye uyma davranışı gösterdikleri söylenebilir. Doğan ve Bostancı da (2017) çalışmalarında benzer sonuçlara ulaşmıştır. Demirkasımoğlu (2012) da okul düzeyi değişkenine göre öğretmen algıları arasında farklılaşma olduğunu ortaya koymuştur. Cinsiyet değişkenine göre, öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uyma algılarında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Çavuş (2018), Mimaroglu (2008) ve Demirkasımoğlu (2012) çalışmalarında işlemsel psikolojik sözleşmenin cinsiyete göre farklılaşmadığını tespit etmişlerdir. Aydoğan ve Bostancı (2021) ise çalışmalarında, cinsiyet değişkeninde sadakat alt boyutunda farklılaşma olduğu görmüşlerdir. Guest (2004) ve Koçak da (2016) cinsiyetin psikolojik sözleşme üzerine önemli

etkilere sahip bir faktör olduğunu belirlemişlerdir. Kıdem yılı değişkenine göre öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uymalarına yönelik kurumsal gelişime yönelik çaba boyutunda anlamlı farklılaşma gözlenmezken, ekstra performans ve sadakat boyutlarında anlamlı farklılık gözlenmiştir. Sadakat boyutunda 21 ve üzeri yıl kıdeme sahip öğretmenlerin diğer öğretmenlere göre puan ortalamaları yüksektir. Ekstra performans boyutunda ise, 21 ve üzeri kıdeme sahip öğretmenlerin puan ortalamalarının, 1-10 yıl kıdeme sahip öğretmenlerden yüksek olduğu görülmüştür. Bu sonuçtan öğretmenlerin kıdem yılı arttıkça psikolojik sözleşmeye uyma davranışının daha çok gözlendiği sonucuna ulaşılabilir. Mimaroğlu (2008) çalışmasında, kıdem yılına göre çalışanların psikolojik sözleşmeye uyma algılarının farklılaşmadığını tespit etmiştir. Aydoğan ve Bostancı (2021) da çalışma ile benzer sonuçlara ulaşmıştır. Mezuniyet durumu değişkenine göre öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uyma düzeyleri, kurumsal gelişime yönelik çaba ve sadakat boyutlarında farklılaşmaktadır. Ön lisans ve lisans mezunu öğretmenlerin sadakat düzeyi daha yüksektir. Koçak (2016) ve Çay'ın (2019) çalışmalarında da bu çalışmaya benzer olarak mezuniyet değişkenine göre farklılaşma ortaya konulmuştur. Okuldaki öğretmen sayısı değişkenine göre öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uyma algılarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Aynı okulda yaklaşık çalışma süresi değişkenine göre de öğretmenlerin psikolojik sözleşmelerine uyma algılarını incelendiğinde de farklılaşmaya rastlanılmamıştır. Çavuş (2018) Aydoğan ve Bostancı da (2021) aynı okulda çalışma süresi çalışma değişkenine göre benzer sonuçlara ulaşmıştır.

Yine araştırmada çalışmada, öğretmenlerin okul içerisinde kullanılan politik taktiklere yönelik algıları ile psikolojik sözleşmeye uyma düzeyleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Araştırmada öğretmenlerin okul içerisinde politik taktikleri algıları ile psikolojik sözleşme uyma düzeyleri arasında negatif yönde orta düzeyde ilişkiler olduğu görülmüştür. Ayrıca öğretmenlerin okul içerisinde kendini sevdirmeye çalışma, koalisyon oluşturma, izlenim ve bilgi yönetimi taktiklerinin kullanıldığına yönelik algılarının, psikolojik sözleşmeye uymalarını anlamlı bir şekilde yordadığı görülmüştür. Bu anlamda öğretmenlerin politik taktiklerin psikolojik sözleşmelerini etkileyeceğinden öğretmenlerin politik taktiklerinin psikolojik sözleşmelerini olumsuz yönde etkilememesi için yöneticiler tarafından önleyici çalışmalar yapılabileceği ve okul uygulamalarına yönelik yönetsel şeffaflık sağlanabileceği önerilebilmektedir. Özellikle kaynakların dağıtılması, ve alınan kararlarda adil olunması, yöneticinin adaletli olması politik taktiklerin kullanılmasını azaltacaktır. Bunun yanında politik taktiklerin okul içerisinde onaylanmadığına yönelik yönetici tutumları da okul içerisinde politik taktiklere başvurulmasını sınırlayacaktır.

Kaynakça

- Altınmakas Semizler & Bostancı, A. B. (2021) Okul içi politik taktikler ile öğretmenlerin okul akademik iyimserlik düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi [Anatolian Journal of Educational Leadership and Instruction]*, 9(1), 17-34.
- Akbaş, A. & Bostancı, B. A. (2019). Öğretmenlerin örgütsel politika algıları ile duygusal emek düzeyleri arasındaki ilişki. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 43-60.
- Aktaş, T. (2019). *Okul müdürlerinin paternalistik liderlik davranışları ile politik taktikleri arasındaki ilişkiler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Altun, B. & Sarpkaya, R. (2017). Eğitim yönetiminde politik modeller. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(2), 1-12.
- Aydoğan, S. S. & Bostancı, A. B. (2021). Öğretmenlerin Duygusal Emek Gösterimleri İle Psikolojik Sözleşmeye Uyuma Düzeyleri Arasındaki İlişki. *OPUS International Journal of Society Researches*, 17 (36), 2637-2674.
- Bolman, L.G., Deal, T.E. (2008) *Reframing organizations: Artistry, choice and leadership*. Jossey-Bass <https://books.google.com.tr/>İndirilme Tarihi: 20.01.2022.
- Bostancı, A. B., Yurdakul, A.& Akbaş, A. (2016). Örgütsel politika. *Ziya Bursalıoğlu'na Armağan*. Ankara Üniversitesi yayınları.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (4. Baskı). Ankara: Pegem Yayınları.
- Bursalı, Y. M. & Bağcı, Z. (2011). Çalışanların örgütsel politika algıları ile politik davranışları arasındaki karşılıklı ilişkiler. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9: 23-4.
- Cihangiroğlu N. ve Şahin B. (2010). Organizasyonlarda önemli bir fenomen: psikolojik sözleşme. *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*,6(11), 1-16.
- Çakarel, Y T. Börü E.D.& Yıldırım A. B. (2019). Politik taktikler: İçsel motivasyonun bir yansıması mı? Yöneticiler perspektifinden havacılık sektöründe bir araştırma. *OPUS Dergisi*,12(9).
- Çavuş, E. (2018). *Okulların DNA profilleri ile öğretmenlerin psikolojik sözleşmeleri arasındaki ilişki*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Çay, A. Y. (2019). *Okul yöneticilerinin farklılıkları yönetme becerileri ile öğretmenlerin psikolojik sözleşmeye uyuma düzeyleri arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Çelik, O. T. (2017). *Ortaokul öğretmenlerinin örgütsel politika algılarıyla örgütsel bağlılıkları ve örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişkinin analizi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Demirel, Y., Turan, E., Çetin, S., Dengel, D. (2019). Örgütlerde politik davranışların kariyer planlama üzerine etkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 22 (1), 302-314.
- Demirkasımoğlu, N. (2014). *Teachers' psychological contract perceptions and personenvironment fit levels*. *Eurasian Journal of Educational Research*, 56:1-24
- Doğan, Ö. ve Bostancı, A.B. (2017). Okulların sosyal sermaye düzeyleri ile öğretmenlerin psikolojik sözleşmeleri arasındaki ilişki. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Özel Sayı 2*, 313-334.
- Doğan, S. & Karakeçli, F. G. (2021). İş yeri nezaketsizliğinin örgütsel vatandaşlık davranışına etkisinde psikolojik sözleşme ihlalinin aracılık rolü. *İş ve İnsan Dergisi | The Journal of Human and Work*, 8 (2), 185-193.
- Dönmez, N. (2015). *Okullarda görev yapan öğretmenlerin psikolojik sözleşme düzeyleri ile örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Doğan A., Bozkurt S.& Demirbaş H. T. (2014). Kamu örgütlerinde örgütsel politika: Çalışanların politik davranışlara yönelik algıları. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, 44:1-25.
- Erdem, M. & Alayoğlu, N. (2016). Yöneticilerin Liderlik tarzları ile çalışanların işyerindeki politik davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesine yönelik bir araştırma. *International Journal of Research in Business and Social Science*, 5 (2), 83-96.
- Erol, E. (2019). Politik taktikler ölçeği - Üniversite/fakülte versiyonunun geliştirilmesi (Development of political tactics scale - University/faculty version). *Turkish Studies Educational Sciences*, 14(3), 531-563.
- Ertekin, Y. & Yurtsever Ertekin, G. (2003). *Örgütsel politika ve taktikler*. Ankara: Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü.
- Fışkınlı, G. (2020). *Okul yöneticilerinin sahip olduğu yönetim felsefesi ile kullandıkları politik taktikler arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Gencer, M. (2018). *Güç merkezi oluşturma oyunlarının örgütsel sessizlik ve örgütsel sosyalleşmeye etkisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Guest, D.E. (2004). The psychology of the employment relationship: An analysis based on the psychological contract. *Applied Psychology*, 53: 541-555.

- Güleş H. (2016). *Öğretmen görüşlerine göre okul yöneticilerinin ilişki davranışları ve kullandıkları politik taktiklerin incelenmesi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Hoy, W. K. & Miskel, C.G. (2012). *Educational administration. Theory, research and practice* (9th. Edition). New York: McGraw-Hill
- İslamoğlu, G. & Börü, D. (2007) Politik davranış boyutları: Bir ölçek geliştirme çalışması. *Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(14), 135-153.
- Koçak, S. (2016). *Ortaöğretim kurumlarındaki psikolojik sözleşme üzerinde güçlendirici liderlik davranışlarının rolü* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Koçak, S. & Burgaz, B. (2017). Ortaöğretim kurumlarındaki psikolojik sözleşme üzerinde güçlendirici liderlik davranışlarının rolü. *Eğitim ve Bilim*, 42(191), 351-369.
- Karagöz, M. (2016). *SPSS 23 ve AMOS 23 uygulamalı istatistiksel analizler*. Ankara: Nobel Yayıncılık
- Korucuoğlu, T. & Şentürk, İ.(2017). Örgütsel güç oyunları ve örgütsel muhalefet arasındaki ilişki. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(2), 428-447.
- Mimaroglu, H. (2008). *Psikolojik sözleşmenin personelin tutum ve davranışlarına etkileri: Tıbbi satış temsilcileri üzerinde bir araştırma* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Nayır, F. (2016). *Eğitim örgütlerinde politik taktikler ve örgütsel destek arasındaki ilişki*. III. International Eurasian Educational Research Congress, 31 Mayıs-3 Haziran 2016. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla.
- Özdemir, G. (2021). Öğretmenler ve okul müdürleri tarafından kullanılan politik taktikler için rütbe sırası yargılarının ölçeklendirilmesinin kullanılması. *Avrasya Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 93. 1-18.
- Özdemir, M., ve Gören, S. Ç. (2016). Politik beceri ve psikolojik sermaye arasındaki ilişkinin öğretmen görüşlerine göre incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(2), 333-345.
- Özdaşlı, K. & Çelikkol, Ö. (2012). Psikolojik Sözleşme: Kavramsal çerçeve ve bir içerik analizi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4 (7), 141-154.
- Özkalp, E. & Kirel, Ç. (2011). *Örgütsel Davranış*, Bursa: Ekin Basın Yayın Dağıtım.
- Seçer, İ. (2013). *SPSS ve LISREL ile pratik veri analizi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Topaloğlu, H. & Arastaman, G. (2016). Örgütlerde psikolojik sözleşme üzerine kuramsal bir değerlendirme. *Ihlara Eğitim Araştırmaları Dergisi (IHEAD)*, 1(2), 25-36.
- Vigoda, E. (2000). Organizational politics, job attitudes, and workout comes: Exploration and implications for the public sector. *Journal of Vocational Behavior*, 57(3), 326-347.
- Yıldız, T & Akkanat, Z. (2017). Psikolojik sözleşme kavramının evrimsel gelişiminin bilimsel haritalama yöntemiyle incelenmesi. *Yönetim Bilimleri Dergisi/Journal of Administrative Sciences*,15(29), 243-263.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Resource and power sharing in educational organizations and the interests of employees cause teachers to act politically at school (Nayır, 2016). Bursalı and Bağcı (2011) explained the political tactic as the behaviors of the employees to achieve their personal goals. Political tactics were used in schools for purposes such as position strengthening and also having a say in decision-making processes. Thanks to their political behavior, employees control the sources that create stress on them (Harrell-Cook, Ferris, & Dulebohn, 1999 cited in Özdemir & Gören, 2016). According to Nayır (2016), teachers used political tactics effectively in school. Political tactics were perceived positively within the organization, while others create negative situations such as unrest, conflict, chaos and division and negatively affect the organizational climate (Altun & Sarpkaya, 2017). In addition, when organizational behaviours were negative, it is harmful for employees as well as for the organization. When a qualified employee feels that organizational policy has taken away their chance of promotion, they may show negative reactions such as dissatisfaction with their job, apathy and anxiety (Kacmar et al., 1999 cited in Bostancı, Yurdakul & Akbaş, 2016). A psychological contract is a contract based on trust and commitment between the parties. Employees fulfill the expectations of the organization; the organization is expected to provide job security, pay, individual support and career development to its employees (Topaloğlu & Arastaman, 2016). It can be thought that teachers, who see that these expectations were achieved through political tactics in the school environment, may lead them to psychological contract violations due to their lack of trust in the school management and functioning. Koçak (2016) emphasized that teachers with a high level of psychological contract used their professional qualifications to increase the success and prestige of the school, have high commitment to the school, strive to solve school problems and were willing to do extra tasks for the school. The purpose of this research was to reveal the negative effects of the political tactics exhibited in the school on teachers' compliance with the psychological contract and to raise awareness among teachers and school administrators in order to reduce this effect. In addition, the number of studies examining the relationship between these two concepts in the literature was insufficient. For these reasons, it was hoped that this study, which examines the relationship between in-school political tactics and teachers' compliance with the psychological contract, can contribute to the relevant literature. For this purpose, answers to the following questions were sought.

- a) What is the perception level of teachers towards in-school political tactics?
- b) Do teachers' perceptions of in-school political tactics differ according to their school level, gender, seniority, graduation level, number of teachers in the school and years of service in the same school?
- c) What is the perception level of teachers towards psychological contract?
- d) Do teachers' compliance with the psychological contract differ according to their school level, gender, seniority, graduation level, number of teachers in the school and years of service in the same school?
- e) Is there a statistically significant relationship between teachers' perceptions of in-school political tactics and their level of compliance with the psychological contract?
- f) Do teachers' perceptions of in-school political tactics predict their level of compliance with the psychological contract?

Method

In this study, it was aimed to determine the relationship between the political tactics used in the school and the level of teachers' compliance with the psychological contract. The research is in relational screening model. The population of the research consists of 2798 teachers working in public primary, secondary and high schools in the centre of Uşak in the 2021-2022 academic year. According to the theoretical sample size chart of the research population, it was stated that the minimum sample size should be 357 people for 95% confidence, $\alpha=.05$ significance and 5% tolerance level (Balci, 2011). In this respect, the sample of the study, which was selected through convenience sampling to increase the level of confidence in the research, consists of 350 teachers working in the mentioned districts. Research data were collected from teachers in accessible schools. As a result of the examination of the collected scales, no data was found to be invalid, so no elimination was made. In the study, data were collected using the "Political Tactics Scale" and the "Psychological Contract Compliance Scale". For the analyses to be used in the research, skewness and kurtosis coefficients were calculated to determine whether the data were normally distributed. It is understood that the skewness- kurtosis coefficients calculated on the data were between +3 and -3, indicating that the data are normally distributed (Karagöz, 2016). Since the data were normally distributed, Independent Samples t-Test, One-Way Analysis of Variance (ANOVA), Pearson Product-Moment Correlation and Multiple Regression Analysis techniques were used in the analysis of the data.

Discussion, Conclusion and Recommendations

This research was carried out to determine the relationship between the political tactics used in the school and the level of teachers' compliance with the psychological contract. According to the results of the research, teachers' perceptions of in-school political tactics were very low in information management, scapegoating, increasing indispensability tactics, and low in ingratiating, networking, impression management, and coalition building tactics. In the study, it was observed that there was a significant difference between the perceptions of teachers according to the school where they worked. Primary school teachers stated that political tactics were used less in their schools compared to secondary and high school teachers. The perceptions of teachers regarding the use of political tactics within the school do not differ according to their gender. When the perceptions of teachers regarding their use of political tactics in the school were examined according to the variable of seniority, it was seen that the perceptions of teachers with 21 years of seniority and above were lower than those of teachers with 1-10 years of seniority and 11-20 years of seniority. There was no difference between teachers' perceptions of political tactics within the school according to their graduation levels. In terms of the number of teachers' variable, it was understood that political tactics were more common in schools with 31 or more teachers. According to the variable of approximate working time in the same school, it is seen that the perceptions of the teachers working for 1-3 years on the ingratiating tactic are lower than the teachers working more in schools.

It has been determined that the perception levels of teachers, which was the other variable of the research, for complying with the psychological contract at schools, were moderate in the extra performance dimension, high in the effort for institutional development, and very high in the loyalty dimension. According to the variable of school level, primary school teachers' perception of loyalty was higher than high school and middle school teachers. According to the gender variable, there was no significant difference in teachers' perceptions of compliance with the psychological contract. According to the variable of years of seniority, the average scores of teachers with a seniority of 21 years and above in the loyalty dimension are higher than the other teachers. According to the variable of graduation status, it can be said that undergraduate teachers generally have high scores in terms of compliance with the psychological contract, effort for institutional development and loyalty. According to the variables of the number of teachers in the school and the approximate working time in the same school, there was no significant difference in the perceptions of teachers to comply with the psychological contract. In addition, in this study, moderate negative correlations were found between teachers' perceptions of the political tactics used in the school and their level of compliance with the psychological contract. It was seen that teachers' perceptions of using ingratiating, cooperative building, impression and information management tactics significantly predicted their compliance with the psychological contract. In this sense, since the political tactics of the teachers affect their psychological contracts, preventive studies can be carried out by the administrators so that the political tactics of the teachers do not negatively affect their psychological contracts. In particular, the distribution of resources, fairness in the decisions taken, and the fairness of the administrator would reduce the use of political tactics.